

Utdrag ur protokoll fört vid kommunstyrelsens sammanträde
onsdagen den 13 december 2017.

Justerat den 13 december 2017   Anslaget den 14 december 2017

Karin Wanngård
Anna König Jerlmyr
Daniel Helldén

§ 11

PM: Kulturstrategi för Stockholmsregionen

Remiss från Stockholms läns landsting

Remisstid den 15 december 2017

Dnr 145-1460/2017

Beslut

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilda uttalanden

Samtliga ledamöter för Moderaterna och borgarrådet Edholm (L) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande som redovisas i promemorian.

Ersättaryttranden

Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande.

Ärendet

Kommunstyrelsen behandlar ett ärende om kulturstrategi för Stockholmsregionen. Borgarrådet Råihä redovisar ärendet i **promemoria 2017:263**.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är borgarrådsberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt borgarrådsberedningens förslag.

Vid protokollet

Ulrika Gunnarsson

PM 2017:263 RIII (Dnr 145-1460/2017)

Kulturstrategi för Stockholmsregionen

Remiss från Stockholms läns landsting

Remisstid den 15 december 2017

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Mirja Rähä anför följande.

Ärendet

Stockholms läns landsting har tagit fram ett förslag till kulturstrategi för Stockholmsregionen, som har remitterats till Stockholms stad. Kulturstrategin utgår från den vision och de mål samt utmaningar som föreslås i RUFS 2050, Region- och utvecklingsplan för Stockholmsregionen, och ska syfta till att ge vägledning i det regionala och lokala strategiska arbetet med kulturfrågor. Vidare syftar strategin till att förtydliga landstingets roll som regional kulturpolitisk aktör samt att identifiera angelägna kulturpolitiska utvecklingsområden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Stockholms Stadsteater AB och Stockholm Business Region AB. Stockholm Business Region AB har valt att inte svara på remissen.

Stadsledningskontoret bedömer att förslag till en samlad kulturstrategi för Stockholmsregionen ligger i linje med förslaget till RUFS 2050 och välkomnar nya samverkansstrukturer, men vill poängtera vikten av att kulturfrågor hanteras samlat med till exempel stadsutvecklingsprocesser, samt betonar att respektive regional aktör fattar beslut om inriktningen för sin kulturverksamhet.

Kulturnämnden ställer sig bakom de flesta av strategins beskrivningar, analyser och förslag men efterlyser mer konkreta exempel på framtida åtgärder, till exempel insatser som behövs för att stärka de kreativa näringarna och vilka områden som ska prioriteras. Vad gäller strategins genomförande lyfts de samarbetsstrukturer som redan finns i länet men också det tidigare inlämnade remissvaret på en skrivelse från Kulturdepartementet om kultursamverkansmodellen.

Stockholms Stadshus AB ställer sig sammantaget positiv till förslaget, med beaktande av framförda synpunkter gällande Stockholms Stadsteater AB:s undantag.

Mina synpunkter

Kultur ger plats för människor att mötas, uppleva och själva gestalta sina liv. Stockholmsregionens tillgång till kultur och möjlighet till eget skapande ska öka, särskilt genom att kulturlivet når fler bland de grupper där det idag är relativt få som tar del av stadens kulturliv. Vi ställer oss bakom strategin men ser utmaningar i dess övergripande karaktär och skulle gärna se fördjupande resonemang kring framförallt hur planen kan möjliggöra ökat deltagande i kulturlivet, konst- och kulturskaparnas villkor samt specifikt kring hur kollektivtrafiken kan utvecklas för att främja kulturlivet.

Vidare välkomnar jag nya samverkansstrukturer men vill poängtera vikten av att respektive regional aktör fattar beslut om inriktningen för sin kulturverksamhet. Stockholms stad har tidigare ställt sig tveksam till ett införande av en kultursamverkansmodell vilket framfördes i vårt svar på remissen ”Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop - framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen” (Dnr 145-611/2017).

Stockholm den 30 november 2017

MIRJA RÄIHÄ

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remiss av Förslag till kulturstrategi för Stockholmsregionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Joakim Larsson och Cecilia Brinck (båda M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi är i grunden positivt inställda till kulturstrategins förslag, samverkan och samarbete kring och för kulturen. Likt vad som framhållits av kulturnämnden behöver dock flera viktiga synpunkter lyftas för att kulturstrategin för stockholmsregionen ska bli så bra som möjligt. Vad gäller kultursamverkan i regionen kvarstår dock de synpunkter som vi framförde i samband med Kulturdepartementets remiss om kultursamverkansmodellen under våren 2017 då vi var flera som framförde att Kulturhuset Stadsteater även fortsättningsvis bör erhålla statliga bidrag. Vi tycker vidare att det bör tydliggöras hur hela regionen ska bidra, t.ex. ekonomiskt, till kulturutbudet för att undvika en snedfördelning av finansiering i relation till nyttjande. Även det fria kulturlivets roll bör framhållas tydligare.

Stockholm är Sveriges kulturella centrum. Kulturen frodas i storstaden och gör att människor växer. Men delar av det fria kulturlivet står inför stora utmaningar, bland annat till följd av att kostnaderna för lokalhyror har ökat i regionens mest attraktiva områden, framför allt i Stockholms innerstad. Då strategin ska vara ett vägledande dokument, bör kulturstrategin därför ha som ett av sina målområden att främja det fria kulturlivet på olika sätt.

Det är viktigt att notera att en absolut majoritet av alla kulturverksamheter som bedrivs i Stockholm gör det utan varken statlig eller kommunal inblandning. Stockholm präglas av ett rikt utbud av museer, konserter, teatrar, konstutställningar, filmvisningar, gallerier, dansuppsättningar och nöjesparker. Kultur ska vara tillgängligt för alla oavsett var i Stockholms län

man bor. Kulturpolitiken ska syfta till att komplettera den kommersiella kulturen och tillgängliggöra stadens kulturarv för fler. Kulturstrategin bör även innefatta att marknadsföra Stockholm internationellt och bistå med kompetens vid evenemang.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Jonas Nilsson och Lars Jilmstad (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Kulturstrategin utgår från den vision och de mål samt utmaningar som föreslås i RUFSS 2050 och ska syfta till att ge vägledning i det regionala och lokala strategiska arbetet med kulturfrågor. Vidare syftar strategin till att förtydliga landstingets roll som regional kulturpolitisk aktör samt att identifiera angelägna kulturpolitiska utvecklingsområden.

Stockholmsregionen

Enligt förslaget utmärks Stockholmsregionens kulturliv av en stark statlig närvaro i form av museer, nationella scenkonstinstitutioner samt av Stockholms stads storlek och kulturpolitiska mål.

En stor del av landets fria kulturliv är koncentrat till regionen, vilket tillsammans med ett rikt föreningsliv och starka folkbildningsorganisationer bidrar till regionens attraktivitet. Stockholmsregionen beskrivs även som en av Europas ledande kreativa regioner, i vilken cirka hälften av landets företag inom den kulturella och kreativa sektorn verkar och utgjorde 6,4 procent av bruttoregionalprodukten år 2013.

Samverkan mellan stat, län och kommuner sker bland annat genom offentligt stöd till kulturverksamheter av olika slag.

Inom kommunernas ansvarsområden finns museer, bibliotek, musik- och kulturskola samt att ge stöd till föreningsliv och studieförbund.

Stockholmsregionen består även av en mångfald av kulturmiljöer med ett betydande kulturhistoriskt arv, varför det är viktigt att beakta och utveckla dessa.

Kulturstrategins målområden

I kulturstrategin presenteras fyra mål som ska bidra till att synliggöra och utveckla kultursektorn samt medverka till att skapa förutsättningar för att nå visionen i RUFSS 2050 om att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva.

Målen som föreslås är följande:

- Kulturupplevelser, möten och bildning bidrar till en god livsmiljö i en tillgänglig region
- Kulturen stärker demokratin i en öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
- Kulturdriven tillväxt och det kreativa företagandet bidrar till en regional utveckling i en ledande tillväxt- och kunskapsregion
- Kultur och kulturmiljö bidrar till att skapa en hållbar utveckling i en resurseffektiv och resilient region

Utmaningar

Fyra områden har identifierats som särskilt viktiga för strategin och möjligheterna att bidra till målen i RUFS 2050. Utmaningarna är följande:

- **Att öka tillgängligheten till och deltagandet i kulturlivet**
  1. Möjligheterna att delta i kulturupplevelser och till eget skapande är ojämnt fördelade i regionen. Faktorer som kan sägas påverka är bland annat befolkningsstruktur och befolkningstäthet. För att kunna hantera dessa utmaningar är det viktigt att skapa mötesplatser för olika utbyten mellan människor samt att i högre grad planera kulturverksamhet till platser med närhet till goda kollektivtrafikförbindelser.
- **Att stärka möjligheterna till konstnärlig utveckling**
  2. För att skapa möjligheter för konstnärlig utveckling behöver goda näringsvillkor och fysiska platser skapas. Här är samverkan mellan stat, lands-ting och kommuners stödsystem viktiga delar. Det föreslås även att det offentliga stödet inom kulturområdet behöver utvärderas med avseende på relevans och aktualitet.
- **Att omfatta digitaliseringens möjligheter och utmaningar**
  3. Digitaliseringen har medfört nya möjligheter för människor att ta del av kultur, bland annat för människor bosatta på landsbygden och för människor med funktionsnedsättningar. En grundförutsättning för detta är utbyggnaden av bredband.
- **Att använda kultur och kulturmiljöer som resurs i samhällsplaneringen**
  4. Regionens kulturmiljöer och kulturarv bör i större utsträckning nyttjas som en resurs i samband med samhällsplaneringen. Genom att ta ett större strategiskt grepp kring kulturmiljöer kan faktorer som bidrar till regionens attraktivitet stärkas, vilket kan gynna regionens besöksnäring. En viktig förutsättning för att möjliggöra detta är bland annat att skapa ökade möjligheter för samverkan mellan de inblandade parterna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Stockholms Stadsteater AB och Stockholm Business Region AB. Stockholm Business Region AB har valt att inte svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 november 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktiges budget för 2018 konstaterar att kultur ger plats för människor att mötas, uppleva och själva gestalta sina liv. Stockholmarnas tillgång till kultur och möjlighet till eget skapande ska öka, särskilt genom att kulturlivet når fler bland de grupper där det idag är relativt få som tar del av stadens kulturliv.

Stadsledningskontoret bedömer att förslag till en samlad kulturstrategi för Stockholmsregionen ligger i linje med förslaget till RUF5 2050. Stadsledningskontoret konstaterar att strategin formulerats på en mycket övergripande nivå med syftet att arbetet konkretiseras på lokal nivå.

Strategin betonar att kulturen har en viktig roll att fylla när det gäller integration och kan bidra till en demokratisk samhällsutveckling samt utmaningen att nå barn och unga, inte minst i socioekonomiskt svaga områden i länet. Detta är i linje med vad som framhålls i stadens budget för 2018, att konst och kultur är en självklar del av demokratin och att den kan öka förståelsen, sammanhållningen och tilliten i ett samhälle. Tillgången till kultur ska inte bero på inkomst, kön eller bostadsadress. Staden arbetar för att det lokala kulturlivet ska främjas och kulturen ska stärkas, särskilt i ytterstaden.

I stadens delrapport från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm - *Staden där vi möts Arkitektur och kultur i det offentliga rummet* framgår att det sociala investeringsperspektivet i stadsutvecklingen behöver stärkas. Investeringsmedlen behöver bli mer jämnt fördelade över hela stadens geografi. Ökad närvaro av kultur kan enligt rapporten bidra till fler meningsfulla möten mellan olika grupper av människor i staden.

Stadsledningskontoret välkomnar ökade möjligheter till dialog och samverkan mellan aktörer inom kulturområdet. Av strategin framgår att det idag i Stockholmsregionen saknas en struktur för formaliserad dialog och samverkan mellan regionala aktörer inom kulturområdet. Stadsledningskontoret välkomnar nya samverkansstrukturer men vill poängtera vikten av att kulturfrågor hanteras samlat med till exempel stadsutvecklingsprocesser. Samtidigt vill stadsledningskontoret betona att respektive regional aktör fattar beslut om inriktningen för sin kulturverksamhet. Stockholms stad har tidigare också ställt sig tveksamt till ett införande av en kultursamverkansmodell vilket framfördes i kontorets svar på remissen "Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop- framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen (145-611/2017).

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen från Stockholms läns landsting om en kulturstrategi för Stockholmsregionen anses besvarad med vad som framgår av detta utlåtande.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 november 2017 följande.

1. att som svar på remissen överlämna och återropa kulturförvaltningens tjänsteutlåtande
2. att förklara beslutet omedelbart justerat.

Särskilt uttalande gjordes av Roger Mogert m.fl. (alla S), Micke Seid m.fl. (alla MP) och Ann Mari Engel (V) samt av *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Sophia Granswed Baat m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Sofia Lundin (Fi) som instämde i särskilt uttalande gjort av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Ersätтарыttrande gjordes av Ulf Lönnberg (KD) som instämde i särskilt uttalande gjort av Moderaterna.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 oktober 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen ställer sig bakom de flesta av strategins beskrivningar, analyser och förslag. Nedanstående kommentarer är främst kopplade till avsnitten ”Utmaningar” och ”Genomförande” och de innehåller också beskrivningar av hur verksamheterna inom Stockholms stads kulturförvaltning arbetar med de frågor som strategin tar upp.

Allmänna synpunkter

Fler konkreta exempel

Strategins vision är att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion. Med den höga ambitionen borde strategin tydligare beskriva hur landstinget kan bidra för att regionen gemensamt ska närma sig visionen och hur samspelet med kommunerna kan förnyas.

I förslaget upprepas och betonas viktiga strategiska uppgifter som: närmare regional samverkan, stärkt roll för kulturen i samhällsplaneringen, nya mötesplatser, ökad tillgänglighet och jämställd digital kompetens. Det är uppfordrande målsättningar som diskuterats länge i den kulturpolitiska debatten. För att de inte ska riskera att bli mer än fraser är det viktigt att konkretisera dem. Några exempel: Hur ska omtaget för Kreativa Stockholm se ut? Vilka insatser behövs för att stärka de kreativa näringarna och vilka områden ska prioriteras? Vilka nya strukturer kan landstinget skapa eller utveckla för regionens kulturliv och medborgare?

Var kommer barnen in?

Barn och ungdomar brukar vara en viktig målgrupp för kulturstrategier men i denna spelar de en undanskymd roll. I hänvisningar nämns att FN:s barnkonvention är en av flera utgångspunkter för planen och att det planeras en landstingsintern kulturstrategi för barn och unga. Enligt kulturförvaltningen finns det utrymme för mer genomarbetade förslag till åtgärder för det regionala samarbetet kring barn- och ungdomskulturen.

Otillgängligt språk

Med tanke på den vikt som strategin fäster vid delaktighet och tillgänglighet känns ordvalen ibland väl komplicerade. Vad innebär till exempel ”kulturens positiva externaliteter” eller ”en resurseffektiv och resilient region” (orden finns inte i datorns stavningskontroll)? För att öka möjligheten till en bred förankring rekommenderas mer allmänt använda ordval.

Lång tidslinje

Strategin sträcker sig till 2050 vilket är ett långt perspektiv. Det bör anges när effekterna av strategin förväntas mätas och utvärderas.

Kulturstrategins målområden

Kulturstrategin är knuten till RUFSS 2050. Det är bra för det ger den förhoppningsvis tyngd inom och stöd från andra politikområden. Kopplingarna mellan RUFSS övergripande och strategins mer kulturspecifika mål är logiska och nära besläktade med motsvarande målstruktur i Stockholms stad.

Utmaningar

Oklart om den digitala infrastrukturen

Fram till 2050 kommer omvärlden och regionen att förändras väsentligt, det gäller inte minst inom det digitala området. Alltmer av det kulturella utbudet konsumeras på digitala plattformar och omfattar betalväggar vilket riskerar att vidga tillgänglighetsklyftan. När film, musik och böcker allt oftare kostar i form av prenumerationer och dyra E-böcker så uppstår en utmaning för kommunerna, inte minst biblioteken. Strategin saknar dock analyser som tydliggör framtidens utmaningar för kulturlivets aktörer och det regionala samarbetet för att förse medborgarna med kvalitativ kultur. Den beskriver övergripande hur det ser ut idag men, med något undantag, inte hur det kommer att se ut i framtiden.

Det fria kulturlivet

Kostnaderna för lokalhyror har ökat dramatiskt i regionens mest attraktiva områden, framför allt Stockholms innerstad. Denna utveckling har försatt delar av kulturlivet i en svår ekonomisk utmaning, det gäller inte minst de verksamheter som arbetar med barnkultur. Stockholms stad, Kulturrådet och landstinget samfinansierar flera av det fria kulturlivets aktörer och behöver samverka för att förbättra förutsättningarna för det fria kulturlivet i regionen. I det sammanhanget ingår också den snabba stadsutvecklingen i stora delar av länet som ritar om kartan för behoven av kulturetableringar i länet.

Kulturen i samhällsutvecklingen

Samhällsplaneringen och stadsbyggandet ger viktiga ramar och förutsättningar för alla kulturverksamheter. För att skapa bra livsmiljöer i regionen är det en nyckelfråga att integrera kultur och kulturmiljö i planprocessernas tidiga skeden. Det är positivt att kulturstrategin tar upp behovet av ökad samverkan i planeringen. För att få kraft och genomslag i RUF 2050 bör en mer integrerad planering göras där kultur, konst och kulturmiljö lyfts fram. Exempel på detta finns i Stockholms stads kommande översiktsplan (fastställd 2018) som ger möjligheter till en planering som utgår från kulturlivets förutsättningar, social hållbarhet och kulturmiljö.

Regionalt digitalt bibliotekssamarbete

Vid länets 135 folkbibliotek gjordes 2016 drygt 14 miljoner besök och lånades ut 10 miljoner media. Den stora tillgängligheten gör att biblioteket i många kommuner är den största lokala kulturarenan. Biblioteken ska enligt bibliotekslagen öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Bibliotekens tillgänglighet och öppenhet gör dem till en viktig aktör vad gäller att överbrygga olika former av klyftor och att introducera och stödja utvecklingen av kommunala, regionala och nationella e-tjänster. De olika länskulturfunktionerna kan här enligt kulturförvaltningens bedömning ha en mer samordnande och kraftsamlande roll för regionen. För biblioteksområdet är detta viktigt inte minst i det digitala utvecklingsarbetet. Här finns på regional nivå möjligheter till ökad samordning, bland annat genom en regional digital infrastruktur och samverkan med folkbildningen för att öka den digitala kompetensen hos regionens invånare.

Kulturskolan behöver regionala lösningar

Kulturskolan Stockholm har de senaste fem åren förstärkt det regionala samarbetet med länets övriga musik- och kulturskolor. Vid regelbundna chefsträffar diskuteras strategiskt viktiga utvecklingsområden och samarbeten, såsom orkesterverksamhet, cirkus, kurser för funktionsnedsatta, avgifter, den nationella utredningen om kulturskolan samt insatser för kompetensutveckling. Det finns ett behov av att hitta regionala lösningar för elever i hela regionen, inte minst tack vare den utvecklade kollektivtrafiken.

Det pågår redan flera regionala utvecklingsprojekt och konkreta samarbeten. Stockholms läns kommuner driver och finansierar ett stort utvecklingsprojekt tillsammans med landstinget och Stockholmsidrotten. Ett samarbete kring kompetensutveckling har inlett med Karlstads universitet och Musikhögskolan Ingesund. Under hösten 2018 startar skräddarsydda kurser för Stockholms läns musik- och kulturskolor.

Genomförande

Former för samverkan mellan landstinget och kommunerna

Strategin efterfrågar synpunkter i remissvaren på hur den regionala dialogen kan förstärkas. Som Stockholms stads kulturförvaltning har redovisat i detta remissyttrande så behövs det mer konkreta inslag i det fortsatta samarbetet. Detta sker bäst genom gemensamma utvecklingsprojekt där den kulturpolitiska effekten och nyttan för medborgarna synliggörs.

Strukturen för det regionala samarbetet

Stockholms stads kulturförvaltning har en nära dialog med landstinget genom de samarbeten som växt fram inom bland annat film- och dansområdena. Föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefer (FSKF) är ett viktigt forum för det regionala och kommunala samarbetet i Stockholms län där diskussionerna kan utmynna i gemensamma utvecklingsprojekt.

Kulturdepartementet lämnade i en promemoria från april 2017 förslag och bedömningar om den framtida inriktningen av kultursamverkansmodellen. Ett av förslagen var att Stockholms län, som hittills stått utanför, fr.o.m. 2019 ska anslutas till modellen. I denna fråga hänvisar förvaltningen till sitt tidigare remissvar

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 13 november 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Stockholms Stadsteater AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholms Stadsteater bedömer att strategin är relevant sett till landstingets regionala uppdrag och som en del i den regionala utvecklingsplanen med sikte på 2050.

Avseende kultursamverkan inom regionen hänvisar bolaget till sitt tidigare remissvar till Kulturdepartementet om Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop. Då poängterade bolaget att det var viktigt att de undantogs från kultursamverkansmodellen för att istället erhålla statliga bidrag direkt från Kulturdepartementet eller som idag via Statens Kulturråd.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen ser generellt sett positivt på kulturstrategins förslag och syfte om att ska bidra till attraktiva livsmiljöer, folkhälsa och livskvalitet. Stockholms stad har höga ambitioner inom området, och i stadens budget för 2017 framgår att Stockholmarnas tillgång till kultur ska öka och att en offensiv och strategisk kulturpolitik ska bidra till ett mer kreativt Stockholm.

Vad gäller kultursamverkan i regionen, kvarstår dock de synpunkter som Stockholms Stadsteater och koncernledningen tidigare har framfört i samband med Kulturdepartementets remiss om kultursamverkansmodellen under våren 2017. Då framförde koncernledningen och Stockholms Stadsteater att bolaget även fortsättningsvis bör undantas från den modellen och istället också fortsättningsvis erhålla statliga bidrag.

Koncernledningen ser också att det är viktigt att det finns en nära dialog mellan Stockholms stad och landstinget för att finna former för lämpliga samarbeten och utvecklingsprojekt. De förslag som kommer att läggas fram till följd av kulturstrategin bör dock alltid analyseras för att säkerställa rätt prioriteringar, kontinuitet och långsiktighet i planeringen för de verksamheter som kan påverkas.

Med beaktande av framförda synpunkter gällande Stockholms Stadsteaters undantag ställer sig koncernledningen sammantaget positivt till förslaget till kulturstrategi för Stockholmsregionen.

Reservationer m.m.

Kulturnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Roger Mogert m.fl. (alla S), Micke Seid m.fl. (alla MP) och Ann Mari Engel (V) enligt följande.

Vi ställer oss bakom strategin och likt förvaltningen ser vi en rad utmaningar. Vi önskar därtill se en rad fördjupande resonemang kring framförallt:

- Hur möjliggörs ett ökat deltagande av fler i kulturlivet? Tillgången till kultur är ojämlig och får inte fortsätta bero på aspekter så som inkomst, kön eller bostadsadress. Här krävs omfattande strategier, bland annat kring ökad jämlikhet, samverkan och rörlighet mellan olika delar av regionen.
- Konst- och kulturskaparnas villkor, där inte minst lokaler för konstnärlig produktion är centralt. Stockholms stads och landstingets samverkan kring KKV är ett gott exempel som bör vidareutvecklas till fler sammanhang.
- Kollektivtrafiken är avgörande för människors tillgång till kultur, framförallt tillgången till centrala Stockholms omfattande och unika blandning av statliga, regionala och kommunala kulturinstitutioner. Vi saknar ett utvecklat resonemang kring kollektivtrafikens betydelse och möjlighet för ett kulturliv för fler, framförallt tänker vi på möjligheten för skolelever.
- Kultur i förskola och skola innebär en unik möjlighet att ge alla unga tidig tillgång till kultur och skapande. Bland annat spelar här landstingets scenkonststöd och konsulentverksamheter en avgörande roll och vi vill se hur landstinget avser vidareutveckla dessa.

Särskilt uttalande gjordes av Sophia Granswed Baat m.fl. (alla M) enligt följande.

Vi är positiva till att kulturen ska innefattas inom RUF 2050. Kulturförvaltningen lyfter flera viktiga synpunkter för att kulturstrategin för stockholmsregionen ska bli så bra som möjligt. Vi tycker vidare att det bör tydliggöras hur hela regionen ska bidra, t.ex. ekonomiskt, till kulturutbudet för att undvika en snedfördelning av finansiering i relation till nyttjande.

Som kulturförvaltningen lyfter, bör även det fria kulturlivets roll inkluderas tydligare. Kulturförvaltningen skriver att delar av det fria kulturlivet har utmaningar, bland annat till följd av att kostnaderna för lokalhyror har ökat i regionens mest attraktiva områden, framför allt i Stockholms innerstad. Då strategin ska vara ett vägledande dokument, bör kulturstrategin därför ha som ett av sina målområden att främja det fria kulturlivet på olika sätt.

Stockholm är Sveriges kulturella centrum. Kulturen frodas i storstaden och gör att människor växer. Det är viktigt att notera att en absolut majoritet av alla kulturverksamheter som bedrivs i Stockholm gör det utan varken statlig eller kommunal inblandning. Stockholm präglas av ett rikt utbud av museer, konserter, teatrar, konstutställningar, filmvisningar, gallerier, danssuppvisningar och nöjesparker. Kultur ska vara tillgängligt för alla oavsett var i Stockholms län man bor. Kulturpolitiken ska syfta till att komplettera den kommersiella kulturen och tillgängliggöra stadens kulturarv för fler. Kulturstrategin bör även innefatta att marknadsföra Stockholm internationellt och bistå med kompetens vid evenemang.